

Príhovor pre chorých

Domov je miesto, kde nechýba láska a prijatie

Pred vyše dvoma desaťročiami ma Božia réžia cez frátra Fabiána Mačēja zaviedla do rehole Milosrdných bratov, s ktorými je môj život a život mojej rodiny spojený až doteraz, čo vnímam ako obrovský dar a milosť. Hospitálska rehoľa sv. Jána z Boha je živý organizmus, ktorý nesie a plní všetky tie úlohy, ktorým je Cirkev verná po stáročia: a to je starostlivosť o chorých, núdznych, o tých, ktorí k nej s dôverou prichádzajú, ale aj o tých, ktorí sú jej zverení. Do ich starostlivosti patria aj ľudia bez strechy nad hlavou.

Práve pred vyše dvoma týždňami som zažil zvláštnu príhodu: v neskorších večerných hodinách som sa so synom vracal autom z obce neďaleko Bratislavy. Zrazu sa mi zazdalo, že na kraji cesty sa mihá čosi biele, čo sa hýbe. Pre istotu som miesto obišiel, no vtom som si uvedomil, že je to ľudská ruka. S autom som teda cúvol naspäť rozhodnutý zistiť viac o situácii. Syn sa ma spýtal: „Otecko a nebojíš sa?“ Povedal som mu: „Synček, neviem síce, čo ma teraz čaká, ale nemám inú možnosť. Na tomto mieste je niekto, komu musíme pomôcť.“ Tak aj syn išiel so mnou. V priekope ležal človek. Nebol však zranený. Najprv som si myslel, že ho zrazilo auto a on tam leží, lebo nevládze vstať. No vysvitlo, že nie je ani opitý, ale veľmi vyčerpaný. Povedal mi: „Pomôžte mi, prosím vás, lebo ja sám si už neviem pomôcť. Idem pešo z nemocnice.“ Vysvitlo, že ho ešte slabého prepustili z liečenia.

Vieme, že nielen chorí, ale ani nemocnice dnes nie sú v ľahkej situácii: majú poisťovňami zazmluvnené zdravotnícke výkony a podliehajú prísny, náročným kritériám, ktoré musia spĺňať ako poskytovatelia zdravotnej starostlivosti a je to aj oprávnené, pretože systém je nastavený tak, aby z toho bol celospoločenský prospech. Vrátim sa však ešte k človeku zo spomínaného príbehu, ktorý mohol mať asi šesťdesiat rokov. Povedal nám: „Keď mi pomôžete s odvozom, kúsok za dedinkou je vodný zdroj, to mi postačí, odtiaľ už prejdem

sám. Blízko je odstavená maringotka, príviesný vozík, kde bývam. “ Muža sme doviezli až k maringotke. Najprv sa vyľakal, lebo bola zamknutá. Ale keď som podišiel bližšie, zámok sa dal otvoriť. Bol šťastný. Vtedy som mu navrhol. „Môžem vám aj ináč pomôcť: pretože Milosrdní bratia majú nemocnicu, kde sa starajú nielen o chorých, ale starajú sa aj o bezdomovcov. “ On mi však povedal: „Nebojte sa, ja nezamrznem. Mám v maringotke piecku. “ Videl som, že tam piecka naozaj je, tak tam zostal takto sám. Týmto ľudom hovoríme bezdomovci.

Táto príhoda ma prinútila uvažovať aj nad týmito otázkami: čomu všetkému hovoríme domov? Domov je miesto, kde sme sa narodili, kde sme bývali, naša minulosť. Domov je zväčša miesto, kde bývame, žijeme, naša prítomnosť. Keď som bol nedávno na pohrebe jedného svojho mimoriadneho priateľa, kňaz v kázni hovoril, že „išiel domov.“ Teda domov je aj nebeská vlasť. Domov je niečo viac, ako len miesto na bývanie – ubytovňa, či vývarovňa jedál – miesto stravovania. Domov je obsah, ktorý nám hovorí o tom, že v ňom vládne láska a prijatie, starostlivosť. Často si pri pohľade na bezdomovcov neuvedomujeme, že sú ľuďmi so zotretou minulosťou, tragickou prítomnosťou a žiadnou alebo neistou budúcnosťou. Dôvodom je práve chýbajúca láska, ktorú postrádajú. Milosrdní bratia v Bratislave prevádzkujú Domov svätého Jána z Boha, kde týmto ľudom poskytujú stravu, hygienickú očistu, aj ubytovanie, ale aj čosi viac – vytvárajú pre nich domov. Preto sme v domove zriadili ešte jednu osobitnú izbu určenú pre ľudí prepustených z hospitalizácií na lôžkových oddeleniach, kde majú k dispozícii všetko to, čo môžu cítiť a vnímať ako hodnotu.

Bratia, ktorí sa o nich starajú, sú aj zdravotne vzdelaní a komunita, ktorá sa s nimi o nich stará, im dáva pociťovať úctu, dôstojnosť a lásku, to, čo robí domov domovom. To je totiž hodnota, ktorú dnešná doba postráda a nemá ani ekvivalent pre to, aby to vedela odmeniť.

Vnímam to ako nesmierne dôležitú úlohu aj do budúcnosti: vedieť sa postarať o tých, ktorí sa zväčša nie vlastnou vinou ocitli na okraji záujmu.

S Hospitálskou rehoľou Milosrdných bratov pracujeme na tom, aby dostali domov, aby teda symbolicky vyjadrené, dostali minulosť, prítomnosť, aj budúcnosť. S radosťou vnímam aj aktivity, ktoré v mojom okolí robia pre ľudí bez prístrešia nielen neziskové združenia, ale aj súčasný bratislavský primátor, ktorý vytvára priestor na potrebné finančné zdroje, aby sa nielen o tomto Domove Milosrdných bratov, ale aj o iných domoch mohlo hovoriť koncepčne, aby boli kompetentní vtiahnutí do riešenia problematiky.

Pripomeňme si, že Európa dnes nie je v dobe, kedy na ňu padá zlatý dážď. Všetci vnímame, že ekonomika vo svete je rozkývaná. Stredná vrstva, ktorá bola kedysi nosnou, sa stále zmenšuje a tých, ktorí sú odkázaní na pomoc druhých, je stále viac. Keď sa pozrieme na demografickú situáciu, vidíme, že dôchodcov je dnes trojnásobne viac, ako pred tridsiatimi rokmi. Európa starne. Inak povedané, dnes sa možno predá viac plienok pre starých ľudí, ako pre deti. To znamená, že všetci nesieme zodpovednosť za tento stav, lebo sme nedokázali prijať viac detí a lásku. Dnešná doba je vypätá pre všetkých, ktorí ju žijeme a snažíme sa o zodpovednosť. Preto každá výzva si vyžaduje samostatnú prípravu, ale i zváženie a rozdelenie síl. Už niekoľko tisíc rokov platí: žatva je veľká, robotníkov málo. Myslím si, že v dnešnej dobe sa žatva zväčšuje a robotníkov je ešte menej, preto treba múdro šetriť so silami tých, ktorí do tejto žatvy idú a treba ich postaviť na tie najcennejšie miesta. A treba si zároveň vážiť tých, ktorí stoja v prvých líniah. A sú to nielen kňazi a rehoľníci, či rádové sestry, ale všetci, ktorí si poctivo plnia svoje povinnosti v nemocniciach, ktorí idú k pacientom a nešetria svoje sily preto, aby im priniesli zdravie a lásku.

JUDr. Michal Tinák, O.H., riaditeľ Univerzítnej nemocnice s poliklinikou Milosrdných bratov v Bratislave, čestný člen rehole Milosrdných bratov